

DOI: 10.5604/01.3001.0054.1738

Beata Skwarek

Collegium Witelona Uczelnia Państwowa
Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych
e-mail: beata.skwarek@collegiumwitelona.pl

Katarzyna Sępowicz-Buczko

Collegium Witelona Uczelnia Państwowa
Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych
e-mail: katarzyna.sepowicz.buczko@collegiumwitelona.pl

VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Społeczno-prawne aspekty opieki i wychowania w XXI wieku. Wyzwania, zagrożenia, nadzieje”

STRESZCZENIE

Artykuł ma charakter sprawozdawczy z realizacji VI Międzynarodowej Konferencji Naukowej dofinansowanej ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki. Dwudniowa konferencja miała charakter interdyscyplinarny. Wśród prelegentów znaleźli się uczestnicy z Polski, Ukrainy i Niemiec.

Słowa kluczowe: badania, konferencja, współpraca.

Wprowadzenie

W dniach 20–21 listopada 2023 roku w Collegium Witelona Uczelnia Państwowa odbyła się VI edycja Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Prawno-społeczne aspekty wychowania w dobie XXI wieku. Zagrożenia, nadzieje, wyzwania”¹, której głównym organizatorem było Collegium Witelona Uczelnia Państwowa przy współudziale Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie, Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Franki w Drohobyczu, Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego w Równem, Instytutu Praw Dziecka im. Janusza Korczaka, Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci

---

¹ Pierwsza konferencja odbyła się w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy w 2018 r. Jej rezultatem była publikacja *Prawno-społeczne aspekty wychowania w dobie XXI wieku. Zagrożenia, nadzieje, wyzwania*, pod red. A. Pawlak, B. Skwarek, J. Stadniczeńko, Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy. Legnica 2019.

w Warszawie. Partnerami konferencji były Uniwersytet Ekonomiki i Prawa KROK w Kijowie, Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide de Gasperi w Józefowie, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci: Dolnośląski Oddział Regionalny z siedzibą w Legnicy, Oddział Okręgowy w Koszalinie, Opolski Oddział Regionalny z siedzibą w Opolu, Stowarzyszenie „Wspólnota Akademicka”.

Konferencja została objęta Honorowym Patronatem przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego Cezarego Przybylskiego, Starostę Powiatu Legnickiego Adama Babuškę, Wicestarostę Powiatu Legnickiego Janinę Mazur oraz Międzynarodowe Stowarzyszenie im. Janusza Korczaka. Patronat medialny nad konferencją objęły MEDIA PATRONAGE: lca.pl; 24legnica.pl; e-legnickie.pl; zmiędzy.pl.

Projekt konferencji został dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach programu „DOSKONAŁA NAUKA II MODUŁ: WSPARCIE KONFERENCJI NAUKOWYCH”.

Przygotowania do konferencji pod przewodnictwem Przewodniczącego Komitetu Naukowego – prof. zw. dra hab. Stanisława Leszka Stadniczeńko trwały od wielu miesięcy, a komitet organizacyjny tworzył stały zespół: z Collegium Witelona Uczelnia Państwowa – dr Beata Skwarek, prof. CW, oraz dr Katarzyna Sępowicz-Buczko; dr Anna Pawlak i dr Justyna Stadniczeńko (Sąd Okręgowy w Opolu); dr Oksana Zelena i dr Iryna Mirczuk (Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu); dr Ludmiła Balika i mgr Katarzyna Koval (Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem); mgr Kazimierz Pleśniak (Dolnośląski Regionalny Oddział TPD).

Założenia i cele konferencji

Międzynarodowa Konferencja Naukowa po hasłem „Społeczno-prawne aspekty opieki i wychowania w dobie XXI wieku. Zagrożenia, nadzieje, wyzwania” od 4 lat organizowana jest 20 listopada², z okazji Międzynarodowego Dnia Praw Dziecka i daty upamiętniającej uchwaloną w 1989 r. Konwencję o Prawach Dziecka. Odbывała się dotychczas w systemie stacjonarnym oraz w formule online (z uwagi na pandemię)³. W bieżącym roku organizatorzy podjęli decyzję o wdrożeniu systemu hybrydowego, łącząc tradycyjną formę spotkania w sali konferencyjnej z uczestnictwem zdalnym.

Głównym celem konferencji była kontynuacja w kontekście międzynarodowym refleksji wynikającej z potrzeby głębszego zinterpretowania obszaru dotyczącego problematyki właściwego rozwoju dziecka (w aspekcie prawnym oraz społecznym) z uwzględnieniem

² Relacje sprawozdawcze z konferencji zamieszczane były w Biuletynie „Kwadrans Akademicki” Rok XVII nr 8 (178), sierpień 2018 r. s. 18–20; Rok XVIII nr 12 (195), grudzień 2019 r. s. 24–25; Rok XIX nr 11(206), listopad 2020 r. s. 24–25; Rok XX nr 11 (218), listopad 2021 r. s. 10–11; Rok XXII nr 1 (232), styczeń 2023 r., s. 5.; Rok XXII nr 12 (243), grudzień 2023 r., s. 24–27.

³ Rezultaty przeprowadzonych konferencji odnaleźć można w publikacjach: *W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka – aspekty społeczno-prawne*, pod red. A. Pawlak, B. Skwarek, J. Stadniczeńko, Wyd. Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej, Warszawa 2020; *W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka we współczesnym świecie. Aspekty społeczno-prawne*, pod red. nauk. A. Pawlak, B. Skwarek, J. Stadniczeńko, O. Petrenko, Wydawnictwo AE-H, Legnica–Warszawa 2022; *W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka. Aspekty społeczno-prawne*, pod red. nauk. A. Pawlak, B. Skwarek, J. Stadniczeńko, Wydawnictwo AE-H, Warszawa 2023.

zagrożeń dla prawidłowego procesu wzrastania płynących ze zmieniającej się rzeczywistości XXI wieku oraz nowych wyzwań w zakresie zapewnienia poczucia bezpieczeństwa. Kolejne cele, jakie przyświecały organizatorom, to: – zaktywizowanie środowiska młodzieży akademickiej do podjęcia dialogu na tematy historycznych uwarunkowań, aktualnych trendów i wyzwań dla opieki, wychowania i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w XXI wieku; – kształtowanie postaw służących lepszemu zrozumieniu współzależności dla omawianych procesów oraz służących rozwijaniu krytycznego myślenia; – rozwijanie umiejętności prezentowania interesujących rezultatów prowadzonych badań, propozycji i własnych dociekań w poruszanych kwestiach; – promowanie idei podejmowania dialogu między środowiskiem nauki i praktyki, pokoleniem reprezentowanym przez osoby dojrzałe, bogate w doświadczenia zawodowe a ludźmi młodymi – studentami, którzy stoją u progu wyboru drogi życiowej i zawodowej oraz stawiają swoje pierwsze kroki w świecie nauki; – aktywizowanie studentów do nawiązywania dalszej współpracy na polu badawczym i naukowym, a także do podejmowania w przyszłości aktywnych działań na rzecz środowiska wychowawczego dzieci i młodzieży w wymiarze lokalnym, regionalnym, ogólnokrajowym i międzynarodowym; – wzmocnienie współpracy z partnerami, z którymi do tej pory podejmowane były wspólne inicjatywy, a także rozwinięcie działań z nowymi podmiotami na płaszczyźnie naukowo-badawczej. Wydaje się, że założone cele zostały osiągnięte.

Przebieg konferencji

VI Międzynarodową Konferencję Naukową w dniu 20 listopada 2023 r. o godz. 10.00 uroczystie otworzyła Prorektor ds. Dydaktyki i Studentów Collegium Witelona Uczelnia Państwowa dr Monika Wierzbicka, prof. CW. Zgromadzonych gości powitał również mgr Grzegorz Majewicz – Prodziekan Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych Collegium Witelona Uczelnia Państwowa. Słowa powitalne wygłosili także Prorektor ds. Nauki, Ewaluacji Kształcenia i Kontaktów Międzynarodowych Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi – dr Iwona Florek; Pierwszy Prorektor Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego w Równem – prof. Roman Pawelkiw oraz członek Prezydium ZG TPD – Józef Bogdaszewski.

Dwudniowe obrady zorganizowano w czterech panelach. W pierwszy dzień konferencji odbyła się sesja plenarna oraz trzy równoległe sekcje tematyczne, w których poruszana problematyka obejmowała dziewięć obszarów. Najliczniejsze grupy prelegentów odniosły się do obszarów dotyczących tematyki: „Ochrona dzieci przed wszelkimi formami przemocy”, „Dziecko pozbawione środowiska rodzinnego i jego prawa do pomocy ze strony państwa” oraz „Dzieci niepełnosprawne, ich prawa, reintegracja społeczna i rehabilitacja” – 12 wystąpień. Tyleż samo prelekcji dotyczyło kwestii prawnych: „Prawa dziecka: do korzystania z systemu zabezpieczenia społecznego, do wypoczynku i czasu wolnego itp.”, „Dziecko ubiegające się o status uchodźcy bądź uznane za uchodźcę” oraz „Pedagogika solidarności a pedagogika prawa”. Natomiast na wystąpienie w panelu tematycznym poruszającym problematykę „Wyzwania cywilizacyjne dla samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych”, „Od filantropii do pomocniczości w działalności w organizacjach społecznych” i „Korzystanie przez dziecko z praw człowieka” – zdecydowało się 9 prelegentów.

W pierwszym dniu konferencji moderatorami części obrad plenarnych byli prof. dr hab. Natalia Pobirchenko – Collegium Witelona Uczelnia Państwowa, prof. Nadia Skotna – Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobycz, ks. prof. dr hab. Mirosław

Sitarz – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Tę część rozpoczął wprowadzeniem do konferencji prof. zw. dr hab. Stanisław Leszek Stadniczeńko z Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie, który następnie odniósł się do zagadnienia „Samorząd terytorialny i organizacje pozarządowe w służbie rodziny i dziecku” przygotowanego wraz dr Justyną Stadniczeńką (Sędzia Sądu Okręgowego w Opolu). W dalszej części ks. prof. dr hab. Mirosław Sitarz z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II zaprezentował temat „Prawa dziecka w prawie kanonicznym”. Kolejne wystąpienie „Uprowadzenie dziecka za granicę w świetle najnowszych judykatów” zostało przedstawione w formie zdalnej przez prof. zw. dra hab. Jacka Sobczaka z Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie. Referat dr Dawida Stadniczeńko z Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie, nt. „Dzieci migrujące i uchodźcze a stosowanie detencji i alternatywnych środków” odczytał pod nieobecność autora prof. zw. dr hab. Stanisław Leszek Stadniczeńko. Następnie dr Piotr Zamelski z Politechniki Opolskiej odniósł się do zagadnienia „Pedagogika prawa instrumentem kształtowania postaw wobec prawa i etyki”. Z kolei Wicestarosta Powiatu Legnickiego Janina Mazur przedstawiła temat „Współpraca Samorządu Powiatowego w Legnicy z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w zakresie pomocy i opieki nad dziećmi”. Sesję plenarną konferencji zakończyło wystąpienie dra inż. Piotra Nadybskiego – Dziekana Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych Collegium Witelona Uczelnia Państwowa, który omówił najważniejsze tezy i wnioski dotyczące sesji posterowej pt. „Apel twojego dziecka” zaprojektowanej przez Uniwersytet Warszawski we współpracy z drem Pawłem Kobesem, zapraszając zebranych do zapoznania się z przygotowaną wystawą.

Niezwykle istotnym elementem kolejnego panelu zatytułowanego „Towarzystwo Przyjaciół Dzieci i jego rola w służbie dzieciom” było wydarzenie uhonorowania z okazji obchodów 10-lecia Uczelnianego Koła Przyjaciół Dzieci „Uśmiech Dziecka” przez Zarząd Dolnośląskiego Oddziału Regionalnego TPD w Legnicy sztandarem będącym symbolem wspólnoty, wyrazem patriotyzmu i inspiracją do dalszej społecznej służby dla dobra dzieci. Warto nadmienić, iż Collegium Witelona Uczelnia Państwowa jest jedyną w Polsce Uczelnią, w której działa Koło Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Słowo wstępne do uroczystości nadania sztandaru wygłosili: prof. dr hab. Andrzej Panasiuk – Rektor Collegium Witelona Uczelnia Państwowa, Józef Bogdaszewski – członek Prezydium ZG TPD, mgr Kazimierz Pleśniak – Prezes Okręgowego Oddziału TPD z siedzibą w Legnicy oraz mgr Monika Kamieniecka – Przewodnicząca Koła TPD „Uśmiech Dziecka”. Termin nadania sztandaru miał istotne znaczenie w kontekście uczczenia przełomowych dla praw dziecka wydarzeń przypadających na 20 listopada, tj. rocznicy uchwalenia Deklaracji Praw Dziecka w 1959 r. i Konwencji o Prawach Dziecka w 1989 r. oraz z okazji Międzynarodowego Dnia Praw Dziecka.

W drugiej części dnia przystąpiono do obrad w trzech równoległych sekcjach koncentrujących się na szczegółowych zagadnieniach tematycznych konferencji, w których wyznaczeni moderatorzy czuwali nad przebiegiem prowadzonych dyskusji.

Pierwsza sekcja łącząca trzy panele tematyczne: „Wyzwania cywilizacyjne dla samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych”, „Od filantropii do pomocniczości w działalności w organizacjach społecznych” oraz „Korzystanie przez dziecko z praw człowieka” prowadzona była przez doc. Irynę Mirchuk i doc. Oksanę Zeleną z Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Franki w Drohobyczu oraz dr Agnieszkę Romanko z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

W sekcji wystąpiło 12 prelegentów. W pierwszej kolejności referat pt. „Kwestia ochrony praw i interesów dzieci podczas wojny na Ukrainie” przedstawiły prof. dr hab. Natalia Pobirchenko (Collegium Witelona Uczelnia Państwowa) i mgr Elżbieta Stępień (Wrocławska Szkoła

Biznesu). Magister Rafał Sitarz – Kurator Sądu Okręgowego w Opolu – w swoim wystąpieniu omówił zagadnienie „Ochrona praw dziecka w pracy kuratora rodzinnego”. Kolejną socjologiczną analizę nt. „Wpływ wojny na stany psycho-emocjonalne i oczekiwania społeczne ukraińskich studentów” przedstawiły doc. Iryna Mirchuk i doc. Oksana Zelena z Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Franki w Drohobyczu. Następne wystąpienie o charakterze empirycznym przygotowane przez dr Beatę Skwarek i dr Dorotę Domińska-Werbel (Collegium Witelona Uczelnia Państwowa), dr Natalię Podolak (Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu), dr n. med. Marię Borczykowską-Rzepakę i mgr Justynę Rurkę (Krakowska Akademia Andrzeja Frycza Modrzewskiego) poruszało temat „Oblicza stresu i samotności w kontekście wojennej migracji – badania wśród ukraińskich uchodźców”. Następnie prelegentka mgr Katerina Popowa (Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem) omówiła zagadnienie „Podejście wielokulturowe w przestrzeni edukacji formalnej i nieformalnej”, a dr Agnieszka Romanko z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II odniosła się do tematu „Obowiązek wychowania w ujęciu bł. Stefana Wyszyńskiego”, zwracając uwagę na prawa rodziców jako pierwszych wychowawców w procesie nauczania i wychowania swoich dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami. W dalszej części obrad w formie zdalnej przedstawione zostały dwa wystąpienia: dr Iwony Florek z Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi, która wygłosiła referat nt. „Adaptacja do przyszłości: analiza nowelizacji polskiego Kodeksu pracy z roku 2023 wspierających rodzicielstwo w świetle perspektywy pokolenia Z i trendów europejskich” i dra Marcina Rojka z Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego, który omówił temat „Międzynarodowe programy kształcenia jako zadanie dla instytucji kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli”. Z wystąpienia uczestnicy mogli się dowiedzieć, iż programy kształcenia są zjawiskiem relatywnie nowym w polskiej rzeczywistości oświatowej.

Druga sekcja dotyczyła kolejnych trzech paneli tematycznych: „Ochrona dzieci przed wszelkimi formami przemocy”; „Dziecko pozbawione środowiska rodzinnego i jego prawa do pomocy ze strony państwa” oraz „Dzieci niepełnosprawne, ich prawa, reintegracji społeczna i rehabilitacja”. Sesja moderowana była przez prof. Valentynę Stec (Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu), doc. Galinę Lialuk (Lwowski Uniwersytet Spraw Wewnętrznych) oraz dra Pawła Jarosa z Ministerstwa Sprawiedliwości. W tej sekcji również wystąpiło 12 prelegentów, którzy zaprezentowali następujące tematy: dr Paweł Jaros (Ministerstwo Sprawiedliwości) w swoim wystąpieniu odniósł się do ważnego problemu – „Przemoc – uświadamianie jako metoda zapobiegania. Aspekty praktyczne”. Przybliżył słuchaczom konferencji aktualny stan prawny tego zjawiska oraz zaprezentował autorski program zapobiegania przemocy rówieśniczej. Kolejny referat przedstawiony przez mgr Elżbietę Lorenc z Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie poruszał temat „Działalność sądów rodzinnych wobec zagrożenia i dobra dziecka”. Autorka zwróciła uwagę, że każde dziecko powinno uzyskać wszechstronną oraz kompleksową ochronę nie tylko wtedy, gdy dojdzie do naruszenia jego dobra, ale już na etapie, gdy to dobro jest zagrożone. Następne wystąpienie zaprezentowane przez prof. Nadię Skotną (Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu) i doc. Galinę Lialuk (Lwowski Uniwersytet Spraw Wewnętrznych) omawiało zagadnienie „Społeczno-psychologiczne i prawne aspekty ochrony dzieci przed przemocą w cyberprzestrzeni”. Autorki podkreśliły, iż problem ochrony dzieci i młodzieży przed przemocą w cyberprzestrzeni aktualizuje potrzebę pogłębionych badań nad jej aspektami społeczno-psychologicznymi i prawnymi. Docent Ludmiła Baliuch (Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem) zaprezentowała problem „Specyfika realizacji polityki państwa Ukrainy w zakresie ochrony praw dziecka”, natomiast mgr

Paweł Kaczor (Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim) – „Główne problemy dziecka w sądownictwie z perspektywy prawa karnego”. Autor zwrócił uwagę uczestnikom na jeden z ważniejszych współczesnych zagadnień prawnych, jakim wydaje się problem określenia podstaw praw dziecka w sytuacji, kiedy jedno z rodziców odbywa karę pozbawienia wolności. „Zapewnienie i ochrona praw rodzinnych domów dziecka: problemy i perspektywy realizacji” to kolejny temat zaprezentowany przez mgr Katerynę Koval (Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem) analizujący kwestię zapewnienia i ochrony praw sierot i dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej, które wychowują się w rodzinnych domach dziecka. Referat wygłoszony przez prof. nadzw. Valentynę Stec (Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu) poruszył bardzo ważną kwestię dotyczącą „Specyfiki przygotowania studentów do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi zdrowotnie”, zwracając tym samym uwagę, iż od kompetencji zawodowych studentów – przyszłych specjalistów – w procesie studiów na uczelni zależy w dużej mierze pomyślna socjalizacja dzieci niepełnosprawnych w przestrzeni edukacyjnej. W interesujący sposób temat „Społeczność rodziców dzieci niepełnosprawnych TPD wobec problemu dziecka i rodziny” przedstawił Józef Bogdaszewski – Przewodniczący Krajowego Komitetu Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym TPD. Kolejna prelegentka mgr Magdalena Zagrodnik-Sowińska z Collegium Witelona Uczelnia Państwowa, Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych, przybliżyła uczestnikom sekcji temat „Małoletnia ofiara przemocy seksualnej. Psychologiczna, społeczna i prawna ochrona dziecka w trakcie oraz po ujawnieniu przemocy seksualnej”, zaznaczając, iż ponad 500 tysięcy dzieci w Polsce jest ofiarą przemocy seksualnej. Pozostałe trzy wystąpienia w formie zdalnej zostały zaprezentowane przez: prof. nadzw. Żannę Stelmaszuk (Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem), która w wygłoszonym referacie omówiła zagadnienie „Przyczyny i skutki krzywdzenia dzieci i przemocy w rodzinie”; prof. nadzw. Julia Szaliwska (Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem), zaprezentowała temat „Metody pracy wychowawczej zapobiegające przemocy w szkołach wyższych” i prof. Olenę Pawlusenko, której wystąpienie było ostatnim w tej sekcji, a przybliżyło ważne kwestie – „Reintegracja społeczna i resocjalizacja ukraińskich dzieci ze specjalnymi potrzebami w warunkach agresji militarnej Rosji na Ukrainę”.

W sekcji trzeciej moderowanej przez prof. nadzw. Oksanę Gudowsiek i dr Innę Petrenko (Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem) oraz dra Patryka Gutierrez (Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu) prelegenci swoje wystąpienia koncentrowali wokół trzech paneli tematycznych: „Prawa dziecka: do korzystania z systemu zabezpieczenia społecznego, do wypoczynku i czasu wolnego itp.”; „Dziecko ubiegające się o status uchodźcy bądź uznanego za uchodźcę”; „Pedagogika solidarności a pedagogika prawa”. Obrady w tej sekcji rozpoczęło wystąpienie dr Inny Petrenko (Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem), która zaprezentowała „Specyfikę kształtowania bezpiecznej przestrzeni klasowej szkoły podstawowej na Ukrainie: analiza retrospektywna”. Kolejny referat wygłoszony przez mgr Halynę Nevynną (Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem) przybliżył uczestnikom doświadczenia ukraińskie związane z „Ochroną socjalną dzieci kombatanów w warunkach wojennych”. Następnie dr Patryk Gutierrez z Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu, Członek Zarządu Okręgowego TPD, wygłosił referat dotyczący „Legalizacji pobytu dzieci w świetle ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa”. Zagadnienie przedstawione przez prof. nadzw. Oksanę Gudowsiek i lic. Sofię Gudowsiek (Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem) zwróciło uwagę uczestników na trudną kwestię dotyczącą „Rosyjskiej inwazji na Ukrainę na pełną skalę: doświadczenia dzieci i rodziców”. Kolejna prelegentka doc. Ludmiła Balika (Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem)

omówiła temat „Działalność edukacyjna Wydziału Pedagogicznego RDSU w warunkach wojny”. Na zakończenie Okręgowy Społeczny Rzecznik Praw Dziecka TPD – mgr Elżbieta Palej w swoim referacie odniosła się do problematyki „Społeczny Rzecznik Praw Dziecka Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w rozwiązywaniu problemów i działaniu na rzecz ochrony Praw Dziecka i rodziny”. W końcowej dyskusyjnej części sekcji wzięli udział jej obserwatorzy – prelegenci z Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego w Równem, wykorzystując komunikację zdalną. Byli to: prof. Roman Pawelkiw – „Społeczno-psychologiczne uwarunkowania wychowania moralnego młodszych uczniów w warunkach kryzysowych”; prof. Grigorij Pustovid – „Kontekst społeczno-pedagogiczny tworzenia bezpiecznego środowiska edukacyjnego dla młodzieży w placówkach wychowania pozaszkolnego”; prof. Oksana Petrenko i dr Iryna Poliszczuk – „Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci w czasie wojny na Ukrainie: wsparcie informacyjne i technologiczne”; prof. nadzw. Alina Wakoliuk – „Wpływ zmian społeczno-kulturowych na stosunek uczniów do edukacji i bezpieczeństwa we współczesnym społeczeństwie”; prof. nadzw. doc. Olga Pawelkiw – „Metoda studium przypadku jako nowoczesna metoda nauczania matematyki, przyczyniająca się do poprawy stanu moralnego i psychicznego osób ubiegających się o edukację w czasie wojny”; prof. nadzw. doc. Tetiana Cipan – „Pedagogika partnerstwa jako podstawy solidarności pedagogicznej”.

Moderatorzy poszczególnych sekcji nie tylko czuwali nad prawidłowym przebiegiem wystąpień, ale kierowali dyskusją po ich zakończeniu, dając uczestnikom biernym obecnym na sali oraz tym, którzy uczestniczyli w formule online, możliwość zadawania prelegentom pytań. Po zakończonych obradach w sekcjach zróżnicowanych tematycznie nastąpiło podsumowanie i dyskusja dotycząca zaprezentowanych wystąpień wynikających z zainteresowań, doświadczeń zawodowych i dociekań naukowych prelegentów, której przewodniczył prof. zw. dr hab. Stanisław Leszek Stadniczeńko – Przewodniczący Komitetu Naukowego.

W drugim dniu konferencji (21.11.) zaplanowano jeden panel tematyczny „Studenci o wychowaniu i bezpieczeństwie w XXI wieku”, którego moderatorami byli prof. dr hab. Natalia Pobirchenko, dr Paweł Kobes i dr Katarzyna Sępowicz-Buczko (Collegium Witelona Uczelnia Państwowa).

Wprowadzenie do panelu przeprowadziła prof. dr hab. Zofia Dołęga, korzystając z komunikacji zdalnej. Referat poświęcony był samotności, która nie omija nikogo, jest doświadczeniem uniwersalnym, choć nie zawsze uświadomionym. Ważne jest, że w pewnych sytuacjach może stać się groźniejsza niż stres, ponieważ jej chroniczne przeżywanie przeorganizowuje pracę mózgu w podobny sposób, jak to się dzieje w stanach przewlekłego bólu fizycznego czy głodu. Jak dowodzą badania empiryczne prezentowane przez Panią profesor, poczucie samotności jest zwykle stałym komponentem obniżonego dobrostanu psychicznego i fizycznego, prowadzącym m.in. do wzrostu ciśnienia krwi, spadku odporności immunologicznej, powikłań powiązanych z chorobą już istniejącą, zaburzeń zdrowia psychicznego, a nawet krótszego życia.

Następnie wystąpiło trzech studentów z Niemiec (University of Applied Sciences – Public Administration and Finance Ludwigsburg), którzy zarysowali problemy związane z prawami dziecka w Niemczech. W pierwszej kolejności referat przedstawili Jashanica Ardit, Simon Gottowik – „Udział dzieci i młodzieży w Niemczech Federalnych”, a następnie Alhan Dilnaz – „Prawa dziecka w Europejskiej Karcie Praw Podstawowych”.

Tematyka kolejnych wystąpień pięciu studentów z Ukrainy koncentrowała się wokół współczesnych wielowymiarowych zagrożeń analizowanych w kontekście ochrony praw dziecka na Ukrainie w stanie wojennym, ochrony praw dzieci do wychowania rodzinnego w warunkach stanu wojennego. Zwrócono również uwagę na narodowo-patriotyczne wychowanie uczniów w warunkach wojny. Z ich referatów uczestnicy mogli się dowiedzieć o aktualnych

problemach dzieci i młodzieży w Ukrainie. Kolejność wystąpień była następująca: Państwowy Pedagogiczny Uniwersytet im. Iwana Franki w Drohobyczu – Natalia Zelena, Olena Kovalenko – „Portret socjologiczny ukraińskiego studenta pierwszego roku w warunkach wojny”, Iryna Repecka – „Ochrona praw dziecka na Ukrainie w stanie wojennym”, Wiktoria Galin – „Ochrona praw dzieci do wychowania rodzinnego w warunkach stanu wojennego”; z Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego w Równem: Olena Kizjuk – „Narodowo-patriotyczne wychowanie uczniów w warunkach wojny: wyzwania i realia oczami ucznia”.

Polscy studenci, zgodnie ze studiowanymi kierunkami, starali się przybliżyć uczestnikom obrad tematy dotyczące poczucia bezpieczeństwa, kształtowania postaw patriotycznych, procesu rozwoju świadomości obronnej społeczeństw. Z tematyki prawa poruszono kwestię wyzwań cywilizacyjnych dla samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych, a z zakresu pedagogiki referaty poświęcone były próbie przedstawienia koncepcji pedagogiki Marii Montessorii oraz wpływu technologii XXI wieku na wychowanie i bezpieczeństwo dzieci.

Wszyscy występujący w grupie polskiej reprezentowali Collegium Witelona Uczelnia Państwowa i swoje wystąpienia prezentowali w następującej kolejności: Magdalena Michalska (kierunek Bezpieczeństwo wewnętrzne) – „Wpływ kursów Krav Maga na poczucie bezpieczeństwa”, Sara Kacprzak (kierunek Bezpieczeństwo wewnętrzne) zwróciła uwagę słuchaczy na „Kształtowanie postaw patriotycznych wśród uczniów wybranych klas Zespołu Szkół Ekonomiczno-Technicznych im. Kombatantów Ziemi Lwóweckiej w Rakowicach Wielkich w perspektywie bezpieczeństwa państwa”, Aleksy Chowaniec (kierunek Prawo) omówił temat „Wyzwania cywilizacyjne dla samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych”, Nikola Dworok (kierunek Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna) – „Pedagogika Marii Montessorii w kontekście bezpieczeństwa dziecka”, Katarzyna Czuba, Zuzanna Michałek (kierunek Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna) i mgr Iryna Yemiasheva (absolwentka kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne) poddały analizie „Badanie procesu rozwoju świadomości obronnej społeczeństwa ukraińskiego przed i po roku 2014”.

Przedmiotem zainteresowania ostatniego wystąpienia zamykającego panel dla studentów były „Badania historyczne i ich rola w wychowaniu młodego pokolenia do ochrony pomników historycznych”. Do tej kwestii odnieśli się dr Beata Skwarek (Collegium Witelona Uczelnia Państwowa) oraz dr Bohdan Lazorak i mgr Tetiana Lazorak (Państwowy Rezerwat Historyczno-Kulturowy „Nagujewicze”), podkreślając, iż kwestia kształtowania świadomości historycznej młodego pokolenia o miejscach pamięci narodowej ma wielki potencjał edukacyjny w zakresie kształtowania żywej historii opartej na emocjach i wartościach.

Na zakończenie VI Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Społeczno-prawne aspekty opieki i wychowania w XXI wieku. Wyzwania, zagrożenia, nadzieje” organizatorzy dr Beata Skwarek z Collegium Witelona Uczelnia Państwowa i dr Piotr Zamelski z Politechniki Opolskiej, odnosząc się do dwóch dni przebiegu konferencji, podsumowali wysoki merytoryczny poziom wystąpień. Zwrócili uwagę, iż udział prelegentów – naukowców, studentów i przedstawicieli pozauczelnianych organizacji zajmujących się prawami dziecka – pokazuje wzrost zainteresowania proponowanymi zagadnieniami, co może być wskaźnikiem zrozumienia w społeczeństwie ogólnej odpowiedzialności za życie, opiekę, wychowanie i bezpieczeństwo dzieci.

Zamknięcia konferencji dokonał dr inż. Piotr Nadybski, prof. CW – Dziekan Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych Collegium Witelona Uczelnia Państwowa, który podziękował wszystkim uczestnikom za inwencję twórczą oraz ciekawe wystąpienia. Zachęcił też do dalszych rozważań, współpracy międzyuczelnianej oraz refleksji nad sesją postępową pt. „Apel twojego dziecka”.

Podsumowanie

VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa, której Collegium Witelona Uczelnia Państwowa była gospodarzem, miała charakter interdyscyplinarny, o czym świadczy szeroki zakres poruszanych tematów i udział wielu osób reprezentujących różne dziedziny i obszary nauk (humanistyczne, społeczne, prawne, pedagogiczne, psychologiczne), a także przedstawiciele pozauczelnianych organizacji zajmujących się prawami dziecka. Uczestnicy konferencji podjęli dyskusję nie tylko na temat zagrożeń związanych z dynamicznymi zmianami społecznymi, ale i dotyczącymi nadziei, która często pozostaje bez pokrycia. Mówiono także o konkretnych rozwiązaniach mających na celu zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i promowania pozytywnych wartości w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży oraz dla ich prawidłowego rozwoju społecznego, odpowiedniego zabezpieczenia praw dziecka oraz regulacjach prawnych gwarantujących bezpieczeństwo dziecka i odpowiedni byt socjalny.

Nadzieją organizatorów był udział praktyków, którzy na co dzień podejmują trud wychowania nowych pokoleń oraz ich edukację i angażują się w działania kreujące w społeczeństwie poruszane zagadnienia (nauczyciele-wychowawcy-pedagodzy, psychologowie, kuratorzy sądowi itd.), a także decydentów odpowiedzialnych za kształtowanie polityki oświatowo-wychowawczej i bezpieczeństwa. Niestety, przybyli tylko nieliczni, aby podzielić się swoimi doświadczeniami. Pomimo tego należy uznać, iż osiągnięto zakładane rezultaty: stworzono płaszczyznę do prowadzenia dialogu, podejmowania dyskusji, wymiany wiedzy i doświadczeń – spotkanie było okazją do poznania krzyżowej integracji wiedzy związanej z różnymi perspektywami i doświadczeniami poszczególnych uczestników (środowisko nauki – środowisko praktyki; pokolenie dojrzałe – pokolenie dzisiejszych studentów, młodych naukowców) i określenia dalszych kierunków współdziałania zarówno w stosunkach ogólnokrajowych, jak i międzynarodowych, oraz z innymi partnerami. Ponadto uczestnicy konferencji oraz jej obserwatorzy wykazali potrzebę pogłębienia i upowszechnienia wiedzy na temat zagrożeń i sposobów udzielania pomocy, a także podejmowania wielowymiarowych działań na rzecz zapobiegania wszelkim zjawiskom godzącym w prawidłową realizację procesu opieki, wychowania i zapewnienia bezpieczeństwa, jako priorytetów pojawiających się nie tylko w wymiarze wewnętrznym danego kraju, ale także zewnętrznym. Dwudniowe spotkanie pogłębiło i zacieśniło dotychczasowe relacje z uczestnikami oraz poszerzyło kontakty w zakresie współpracy międzynarodowej na poziomie instytucjonalnym i kadrowym.

W dwudniowych obradach wystąpiło łącznie 48 prelegentów, 5 osób referowało swoje wystąpienia w formule online, 8 wykładowców uczestniczyło dodatkowo w dyskusji podsumowującej korzystając z narzędzi do komunikacji zdalnej. Zagraniczne ośrodki naukowe reprezentowane były przez 23 osoby, natomiast polskie – przez 25 osób. Wśród przemawiających było 15 studentów, w tym 5 przedstawicieli partnerskich uczelni zagranicznych z Ukrainy i 3 studentów z Niemiec oraz 7 z Collegium Witelona Uczelnia Państwowa.

Obrady prowadzono w językach: polskim, ukraińskim i angielskim. Z uwagi na różnorodność językową korzystano z tłumaczenia symultanicznego. Do realizacji technicznej wykorzystano specjalistyczny sprzęt: słuchawki, mikrofony, a także dźwiękoszczelną kabinę, korzystając z tłumaczy naszej Uczelni – prof. dr hab. Natalii Pobirchenko i dr Lili Omelan. W sprawnym przebiegu konferencji niezwykle pomocne okazały się zarówno studentki III roku kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, jak i pracownicy administracyjni, w tym technicy i informatycy, ponieważ część konferencji w dniu 20.11. (sesja plenarna i związana z TPD) transmitowana była na You Tube (odnotowano ponad 130 wyświetleń). Popołudniowe

sekcje obserwowało w systemie online od 20 do 35 osób, natomiast w panelu studenckim zdalnie uczestniczyło 65 osób. Dane te uzupełniają stacjonarni widzowie – studenci z kierunków Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, Psychologia, Bezpieczeństwo wewnętrzne, Pielęgniarstwo, Fizjoterapia, Położnictwo, członkowie TPD, przedstawiciele szkół. Łącznie uczestnikami-obszernymi dwudniowych obrad było 259 osób.

Ostatecznym efektem zakończonej konferencji jest podjęcie decyzji o jej kontynuacji, w związku z czym ustalono, iż VII edycja Międzynarodowej Konferencji Naukowej odbędzie się w tym samym terminie w 2024 r. – w 100 rocznicę Deklaracji Praw Dziecka (Deklaracji Genewskiej przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Ligi Narodów”.

Bibliografia

- Collegium Witelona współorganizatorem V Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Społeczno-prawne aspekty opieki i wychowania w XXI wieku. Wyzwania, zagrożenia, nadzieje”,* Biuletyn „Kwadrans Akademicki” Rok XXII nr 1 (232), styczeń 2023 r., s. 5.
- I Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Prawno-społeczne aspekty wychowania w dobie XXI wieku. Zagrożenia, nadzieje, wyzwania” 9–10 października 2018 r.,* Biuletyn „Kwadrans Akademicki”, Rok XVII nr 8 (178), sierpień 2018 r. s. 18–20.
- Prawno-społeczne aspekty wychowania w dobie XXI wieku: zagrożenia, nadzieje, wyzwania. Międzynarodowa Konferencja Naukowa,* Biuletyn „Kwadrans Akademicki”, Rok XVIII nr 12 (195), grudzień 2019 r. s. 24–25.
- VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Społeczno-prawne aspekty opieki i wychowania w XXI wieku. Wyzwania, zagrożenia, nadzieje”,* Biuletyn „Kwadrans Akademicki”, Rok XXII nr 12 (243), grudzień 2023 r., s. 24–27.
- W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka – aspekty społeczno-prawne,* Biuletyn „Kwadrans Akademicki”, Rok XIX nr 11(206), listopad 2020 r., s. 24–25.
- W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka – aspekty społeczno-prawne. Spotkanie on-line 19 listopada 2021 r.,* Biuletyn „Kwadrans Akademicki”, Rok XX nr 11 (218), listopad 2021 r. s. 10–11.
- Prawno-społeczne aspekty wychowania w dobie XXI wieku. Zagrożenia, nadzieje, wyzwania,* A. Pawlak, B. Skwarek, J. Stadniczeńko (red. nauk.), Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy. Legnica 2019.
- W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka – aspekty społeczno-prawne,* A. Pawlak, B. Skwarek, J. Stadniczeńko (red. nauk.), Wyd. Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej, Warszawa 2020.
- W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka we współczesnym świecie. Aspekty społeczno-prawne,* A. Pawlak, B. Skwarek, J. Stadniczeńko, O. Petrenko (red. nauk.), Wydawnictwo AE-H, Legnica–Warszawa 2022.
- W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka. Aspekty społeczno-prawne.* A. Pawlak, B. Skwarek, J. Stadniczeńko (red. nauk.), Wydawnictwo AE-H, Warszawa 2023.

SUMMARY

Beata Skwarek, Katarzyna Sępowicz-Buczko

6th International Scientific Conference „Social and legal aspects of care and upbringing in the 21st century. Challenges, threats, hopes”

This article constitutes a report on the implementation of the 6th International Scientific Conference co-financed by the state budget granted by the Minister of Education and Science. The two-day conference was interdisciplinary. The speakers included a number of participants from Poland, Ukraine and Germany.

Key words: research, conference, cooperation.

Data wpływu artykułu: 23.11.2023 r.

Data akceptacji artykułu: 30.11.2023 r.